

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
/Студеняк І.П./
«25» березня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород - 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні основи професійної освіти» для здобувачів за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **011 Освітні, педагогічні науки** освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки».

Розробник: Опачко Магдалина Василівна, доцент, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від « 28 » серпня 2019 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(підпис)

/проф. Козубовська І.В./

(прізвище та ініціали)

© Опачко М.В., 2019 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2019 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5	1	
	Лекції:	
	20	8
	Практичні (семінарські):	
	22	4
Вид підсумкового контролю: модульне контрольне оцінювання	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	Самостійна робота:	
	63	93

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Теоретико-методологічні основи професійної освіти**» є систематизація та узагальнення знань здобувачів освітнього ступеня доктора філософії у сфері професійної освіти на теоретико-методологічному рівні, а також їх залучення до філософського осягнення концептуальних, парадигмальних підходів у розвитку сучасної професійної освіти як соціокультурного феномену та вироблення їх власної світоглядної концепції освіти; сприяння формуванню високого рівня компетентності і культури здобувачів освітнього ступеня доктора філософії.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти:

ЗК-1. Навички критичності та самокритичності. Здатність рецензувати публікації та презентації, а також брати участь у міжнародних наукових дискусіях, висловлюючи та відстоюючи свою власну позицію.

ЗК-2. Обґрунтування актуальності проблем та моделювання задач. Здатність визначати відповідні задачі та окреслювати їх таким чином, щоб просувати та трансформувати наукові знання та розуміння.

ЗК-3. Якість та етичні зобов'язання. Знання стандартів і способів мислення, необхідних для наукового дослідження та публікації отриманих результатів, включаючи критичну обізнаність та академічну доброчесність.

СК-1. Здатність оперувати науковою термінологією педагогічної науки та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність різних педагогічних явищ і процесів, багатогранність практичної спрямованості педагогіки; орієнтуватися у сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, тенденціях освітньої політики в Україні; мати стратегічне бачення розвитку науки; розглядати педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення педагогічних проблем у зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні.

СК-4. Здатність до різних видів історико-педагогічного аналізу (історико-логічний, компаративний, ретроспективний); опрацьовувати джерельну базу дослідження; адаптовувати та застосовувати ідеї видатних педагогів у сучасну педагогічну практику; використовувати цивілізаційний підхід до осмислення історико-педагогічних явищ і процесів.

СК-9. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіти методичними основами їх застосування в освітній діяльності; впроваджувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для розв'язання освітньо-наукових завдань, моделювання, моніторингу та опрацювання результатів експерименту.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Освітні, педагогічні науки**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здійснює аналіз наукових публікацій в межах дослідження та в інших галузях, в тому числі іноземною мовою	ПРН 1
Критично і обґрунтовано використовує знання в науковій сфері, що підтверджено публікаціями.	ПРН 2
Продуктивно використовує найновіші педагогічні дослідження в спеціальній галузі дослідження, а також в навчальному процесі.	ПРН 9
Самостійно знаходить, систематизує та узагальнює матеріали з проблематики досліджень.	ПРН 11
Має стратегічне бачення розвитку науки, самостійно окреслює шляхи	ПРН 14

індивідуальної траєкторії у науково-освітньому просторі, враховуючи регіональний контекст	
---	--

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Філософія освіти**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Здійснює аналіз наукових публікацій в межах дослідження та в інших галузях, з урахуванням сучасних тенденцій у розвитку освіти та науки, прогнозованими філософією освіти.	ПРН 1
Критично і обґрунтовано використовує знання в науковій сфері, що підтверджено публікаціями, в яких показано володіння знаннями філософських концепцій щодо розвитку ідеї освіти, цілей, цінностей, ідеалів та результатів освіти, еволюції ідеї освіти, що відображено у обґрунтуванні теоретико-методологічних засад досліджуваного педагогічного об'єкту.	ПРН 2
Продуктивно використовує найновіші педагогічні дослідження в спеціальній галузі дослідження, а також в освітньому процесі, опираючись на парадигмальне сприйняття розвитку освіти, закономірності розвитку освіти, результати освіти та критерії їх оцінки.	ПРН 3
Самостійно знаходить, систематизує та узагальнює матеріали з проблематики досліджень, орієнтуючись у методологічних підходах до розкриття досліджуваного об'єкту.	ПРН 4

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

Поточний контроль, який під час вивчення навчальної дисципліни проходить в індивідуальній формі.

Методи поточного контролю: усний, письмовий, практичний, самоконтроль.

Підсумковий контроль – залік, який проводиться усно.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Протягом семестру аспіранти вивчають дисципліну, яка розбита на два модулі. Після виконання кожного модуля здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи. Поточний контроль у вигляді індивідуального представлення результатів виконання завдань самостійної роботи та опрацювання питань практичного блоку. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із сумарної кількості балів, отриманих за поточний контроль (50 балів) та балів, отриманих за контроль засвоєння теоретичних знань, який проводиться у формі тестування з використанням Googl форми (50 балів).

Поточне оцінювання здійснюється за трьома складовими:

- контроль за виконання тестових завдань;
- контроль систематичності та активності роботи студента протягом семестру;
- контроль індивідуальної та самостійної роботи.

Якщо аспірант відвідав менше 50 відсотків занять, то систематичність та активність його роботи оцінюється в 0 балів.

Оцінювання підсумкових завдань. Після виконання програми дисципліни у визначений термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді тестування з використанням Googl

форми, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов підсумковий контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання активності під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється у межах 30 балів:

- **max 10 балів** – написання анотованих звітів про ознайомлення з періодикою, авторефератами дисертацій, монографіями тощо;
- **max 10 балів** – опрацювання матеріалів до занять (лекцій, проблемних питань, завдань для самопідготовки тощо), опрацювання першоджерел, нормативних документів, написання тощо;
- **max 10 балів** – виконання творчих завдань, написання есе, підготовка презентацій до окремих тем заняття тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2, T3, T4, T5 – теми першого модуля програми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T9	T10	50	100
10	10	10	10	10		

T6, T7, T8, T9, T10 – теми другого модуля програми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	6	30
Анотований звіт	1	5	1	5
Есе	1	5	1	5
Презентації	1	5	1	5
Портфоліо	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	8	100	9	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після виконання програми змістового модуля у визначений термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді виконання письмових завдань репродуктивного й творчого характеру, який оцінюється від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин аспірант не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу відділу аспірантури пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

50 балів (оцінка «відмінно») – аспірант виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;

- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.

40 балів (оцінка «добре») – аспірант виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі, вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в сучасних проблемах основ педагогіки, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Ставиться за виконання 75 % усіх завдань.

30 балів (оцінка «задовільно») – аспірант виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Правильно виконано більше 50% запропонованих завдань

20 балів (оцінка «незадовільно») – аспірант не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Завдань виконано менше від 50 %.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «Філософія освіти» є залік, який проводиться в усній формі. Аспірант, який в результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати іспит з дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Для покращення підсумкової оцінки з дисципліни складання заліку є обов'язковим.

Аспірант, який в результаті підсумкового оцінювання отримав середнє арифметичне менше 60 балів зобов'язаний складати іспит з дисципліни. У разі, коли відповіді аспіранта під час заліку оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1 Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи методології професійної освіти

Тема 1. Вступ до методології професійної освіти

Поняття про методологію та методологію освіти. Особливості філософського осягнення освіти. Філософія як світоглядна стратегія освіти. Методологічні функції філософії освіти Філософський рівень методології. Методологія педагогічної діяльності. Діяльність сучасного педагога закладу

професійної (професійно-технічної) освіти.

Тема 2. Методологія сучасного наукового дослідження у галузі професійної освіти

Поняття про дослідження професійної педагогічної освіти. Методологічні засади досліджень професійно-педагогічної освіти. Методологія педагогіки у дослідженні професійної педагогічної освіти. Системний та інтегративний підходи у наукових дослідженнях з професійної педагогічної освіти. Методи дослідження професійної педагогічної освіти.

Тема 3. Сучасний стан і перспективи розвитку професійної освіти в контексті філософської прогностики

Основні тенденції у розвитку сучасної освіти. Кризи в освіті та криза освіти. Масова освіта: потреби особистості і суспільства. Концепція освіти упродовж життя: реалії і потреби. Національна і глобальна освіта: відчуженість, взаємодія, інтеграція. Освіта як відкрита система: виклики і перспективи. Суперечності глобального освітнього простору.

Тема 4. Методологічні підходи у розробці проблем професійної освіти

Системний та інтегративний підходи у моделюванні змісту і процесу підготовки фахівців у системі вищої освіти. Аксіологічний, компетентнісний, контекстний та особистісно-діяльнісний підходи у розробці практичної складової підготовки фахівців. Культурологічний, праксеологічний та середовищний підходи у організації освітнього процесу. Синергетичний підхід у підготовці педагога.

Тема 5. Аксіологізація професійної освіти в контексті філософської рефлексії

Еволюція ціннісної феноменології освіти. Цінності консерватизму (класичний реалізм, есенціалізм, перенніалізм, ідеалізм, аналітична філософія) та лібералізму (експерименталізм, соціальний реконструктивізм) в філософії освіти. Особистісна парадигма в освіті. Розуміння цінностей освіти в українській філософії. Національні та загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті. Морально-етичні засади розвитку освіти. Формування змісту і методів освіти у контексті цілей і цінностей освіти. Проблема актуальності змісту освіти.

Модуль 2. Теоретичні засади професійної освіти

Тема 6. Теорія професійної освіти

Професійна освіта як соціокультурний інститут. Системні основи професійної освіти. Професійна освіта як надбання особистості. Основні напрямки розвитку системи неперервної професійної освіти в Україні. Елітарна професійна освіта.

Тема 7. Професійна вища освіта в зарубіжних країнах

Сучасні підходи та концепції розвитку систем у сфері професійної освіти і навчання в країнах ЄС. Організаційні моделі професійної освіти і навчання в країнах ЄС в умовах формування єдиного європейського освітньо-наукового простору. Організаційні моделі професійної освіти і навчання в контексті формування єдиного європейського освітньо-наукового простору.

Тема 8. Акмеологічні основи професійного розвитку фахівця

Предмет і завдання психології професійної освіти. Навчально-професійна діяльність як умова професійно-особистісного розвитку. Мотиви навчальної та професійної діяльності сучасного фахівця. Професійно-важливі якості особистості фахівця. Акмеологія професійно-особистісного розвитку фахівця.

Тема 9. Професійне виховання майбутніх фахівців в закладах вищої професійної освіти

Сутність і структура процесу професійного виховання. Принципи професійного виховання. Зміст професійного виховання. Технології, методики і форми професійного виховання. Умови і фактори професійного виховання. Основи професійного самовиховання і саморозвитку. Планування виховної роботи в закладі вищої професійної освіти.

Тема 10. Професійно-педагогічна культура викладача закладу вищої професійної освіти

Сутність професійно-педагогічної культури викладача закладу професійної освіти. Педагогічні цінності в структурі професійно-педагогічної культури викладача закладу професійної освіти. Технологія педагогічної діяльності як компонент професійно-педагогічної культури викладача закладу професійної освіти. Особистісно творчий компонент професійно-педагогічної культури викладача закладу професійної освіти.

5.2 Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
2-й семестр						
Модуль 1. Основи методології професійної освіти						
Тема 1. Вступ до методології професійної освіти	10	2				6
Тема 2. Методологія сучасного наукового дослідження з професійної освіти	10	2	2			6
Тема 3. Сучасний стан і перспективи розвитку професійної освіти в контексті філософської прогностики	10	2	2			6
Тема 4. Методологічні підходи у розробці проблем професійної освіти	10	2	2			6
Тема 5. Аксіологізація професійної освіти в контексті філософської рефлексії	11	2	2			7
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	51	10	10			31
Модуль 2. Теоретичні засади професійної освіти						
Тема 5. Теорія професійної освіти	10	2	2			6
Тема 7. Професійна вища освіта в зарубіжних країнах	12	2	2			6
Тема 8. Акмеологічні основи професійного розвитку фахівця	10	2	2			6
Тема 9. Професійне виховання майбутніх фахівців в закладах вищої професійної освіти	10	2	2			6
Тема 10. Професійно-педагогічна культура викладача закладу вищої професійної освіти	12	2	2			8
Модульна контрольна робота	2		2			
Разом за модуль	54	10	12			32
Разом за семестр	105	20	22			63

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1. Основи методології професійної освіти						
Тема 1. Вступ до методології професійної освіти	11	1	1			9
Тема 2. Методологія сучасного наукового дослідження з професійної освіти	10	1				9
Тема 3. Сучасний стан і перспективи розвитку професійної освіти в контексті філософської прогностики	11	1	1			9
Тема 4. Методологічні підходи у розробці проблем професійної освіти	10					10
Тема 5. Аксиологізація професійної освіти в контексті філософської рефлексії	10	1				9
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	52	4	2			46
Модуль 2. Теоретичні засади професійної освіти						
Тема 5. Теорія професійної освіти	11	1	1			9
Тема 7. Професійна вища освіта в зарубіжних країнах	11					11
Тема 8. Акмеологічні основи професійного розвитку фахівця	10	1				9
Тема 9. Професійне виховання майбутніх фахівців в закладах вищої професійної освіти	11	1	1			9
Тема 10. Професійно-педагогічна культура викладача закладу вищої професійної освіти	10	1				9
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	53	4	2			47
Разом за семестр	105	8	4			93

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Професійна педагогіка як галузь педагогічної науки 1. Становлення професійної педагогіки в ракурсі розвитку педагогічної науки 2. Роль і місце професійної педагогіки в системі педагогічних наук на сучасному етапі 3. Основні категорії та терміни професійної педагогіки	2	0,5
2	Тема 2. Методологія педагогіки і основи науково-педагогічних досліджень у професійній педагогіці 1. Філософські основи педагогіки 2. Основні компоненти педагогічного дослідження 3. Методи досліджень у професійній педагогіці	4	0,5
3	Тема 3. Системний підхід до формування основ професійної освіти 1. Системний підхід серед методологічних підходів психолого-педагогічних досліджень 2. Поняття про педагогічну систему 3. Професійний заклад освіти як педагогічна система і об'єкт управління	2	0,5
4	Тема 4. Аксіологізація професійної освіти 1. Цінності консерватизму та лібералізму професійної освіти в контексті філософської рефлексії. 2. Особистісна парадигма в освіті. Розуміння цінностей професійної освіти в українській філософії. 3. Формування змісту і методів професійної освіти у контексті цілей і цінностей освіти. 4. Проблема актуальності змісту освіти	4	0,5
5	Тема 5. Уявлення сучасної науки про кваліфікованого фахівця 1. Професійне становлення особистості та його етапи 2. Акмеологічні основи професійної освіти 3. Освітньо-кваліфікаційна характеристика та професіограма в організації підготовки фахівців	2	0,5
6	Тема 6. Становлення і розвиток сучасної вищої професійної школи 1. Зародження і трансформація ідеї університету. 2. Універсалізація діяльності сучасного університету. 3. Дослідницький університет та пріоритети його діяльності. 4. Особливості розвитку університетської освіти в Україні.	2	0,5
7	Тема 7. Досвід підготовки фахівців високорозвинених країн світу 1. Підготовка фахівців у Великобританії 2. Особливості системи професійної освіти Франції 3. Дуальна система підготовки робітників у ФРН 4. Навчання професії у США 5. Підготовка кваліфікованих кадрів у Японії та Китаї	4	0,5
8	Тема 8. Професійно-особистісний розвиток фахівця у системі вищої професійної освіти 1. Навчально-професійна діяльність як умова професійно-особистісного розвитку. 2. Мотиви навчальної та професійної діяльності сучасного	2	0,5

	фахівця. Професійно-важливі якості особистості фахівця.		
	3. Акмеологічні основи професійно-особистісного розвитку фахівця.		
	Разом	22	4

5.4. Самостійна робота

Самостійна робота над навчальною дисципліною також включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до семінарських (практичних) занять; систематизацію вивченого матеріалу перед заліком (іспитом); опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; переклад іноземних джерел встановленої тематики; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Зв'язок професійної педагогіки з іншими науками	5	8
2	Особливість наукових досліджень у професійній педагогіці	5	8
3	Характеристика структурних та функціональних компонентів ВОЗ	5	8
4	Освітньо-кваліфікаційна характеристика здобувачів третього освітнього рівня	5	8
5	Ціннісно-нормативна специфіка української культури у проекції на професійну освіту.	5	8
6	Національна і глобальна освіта: відчуженість, взаємодія, інтеграція.	4	7
7	Порівняння різних моделей сучасного університету.	4	6
8	Дослідницький університет в Україні: етапи і особливості становлення та перспективи у контексті розвитку професійної освіти	5	8
9	Історія розвитку професійної педагогічної освіти в сучасних умовах євроінтеграційного розвитку	5	8
10	Концепції становлення фахівців в умовах сучасної вищої професійної	5	8
11	Методи досліджень професійно педагогічної освіти	5	8
12	Теоретико-методологічні засади дослідження у галузі професійної педагогічної освіти	5	8
13	Системний та інтегративний підходи у сучасних дослідженнях професійної освіти	5	8
	Разом	63	93

5.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота може реалізуватися у двох варіантах.

Варіант 1.

Складання реферативного есе з проблем методології і теорії професійної освіти, методологічних засад її розвитку, аксіологізації змісту і процесу підготовки фахівців в умовах євроінтеграційної трансформації.

До реферування можуть пропонуватись як окремі наукові статті, в яких розкриваються філософські проблеми та аспекти розвитку сучасної професійної освіти, так і частини монографічних чи інших наукових робіт, які мають завершений змістовний характер (до п'яти джерел).

Для реферування доцільно запровадити таку послідовність. По-перше, визначити головну проблему тієї праці, яка реферується (як правило, вона безпосередньо пов'язана із назвою). Аспірант повинен принаймні для себе сформулювати те основне питання, на яке прагне знайти відповідь автор роботи, що є об'єктом анотування. По-друге, зрозуміти, які завдання ставить собі автор задля розкриття поставленої проблеми. З цією метою доцільно спрямувати увагу студента насамперед на зміст, де, як правило, чітко видно структуру роботи, а, отже, і поставлені автором завдання. По-третє, визначити, що стало поштовхом для автора при написанні праці, яка анотується. Як правило, це може бути відповідь на позицію іншого автора, яка є об'єктом критики, відсутність чітких систематизованих уявлень стосовно досліджуваної проблеми (так звана «теоретична актуальність»). Також це може бути певна ситуація, яка виникла у суспільстві та потребує невідкладного осмислення (так звана «практична актуальність»). По-четверте, ануючи літературу, студент повинен простежити хід авторських міркувань, визначити послідовність і логіку викладення матеріалу, відтворивши її в анотації. Слід спрямувати увагу на методи дослідження, на які спирається автор, та визначити їх роль і місце для досягнення поставленої у роботі мети. По-п'яте, обов'язково повинно бути зазначено, до яких результатів приходять автор у досліджуваній праці, які висновки він робить. При цьому слід звернути увагу на те, щоб ці висновки були викладені в анотації чітко, стисло, послідовно, щоб можна було простежити зв'язок між авторською аргументацією та підсумками роботи. Насамкінець, при реферуванні доцільно вказати, які перспективи подальших розвідок існують у даному напрямі, які питання автор залишає невирішеними чи недостатньо з'ясованими. До оформлення реферування висуваються усі вимоги як до стандартного реферату, окрім тих, які за формою роботи не можуть бути втілені (перелік літератури тощо). План наводиться за бажанням аспіранта. Обсяг роботи не має бути надлишковим, досить якщо він не перевищуватиме близько п'яти сторінок тексту на розкриття одного питання. За бажанням аспіранта робота може бути здана в електронному варіанті (вимоги до цього варіанту такі, як і до оформлення електронної форми реферату).

Варіант 2.

Підготовка тез та участь у студентській науковій конференції. Аналіз літератури з проблематики дослідження аспіранта включає роботу з науковими працями, що містять філософське осмислення сучасних суспільних і освітніх викликів, методологічні і теоретичні засади сучасної професійної освіти. З огляду на це написання тез є узагальненням і систематизацією уявлень про стан досліджуваної проблеми.

Базисом для підготовки тез виступає раніше проявлена аспірантом цікавість до тієї чи іншої теми курсу, яка відповідає вимогам науковості та актуальності. Обсяг тез не повинен перевищувати 2-3 сторінок (точніше вказується у повідомленні про проведення конференції) і має охоплювати та розкривати обрану студентом тематику. При підготовці тез слід насамперед аспіранту слід звернути увагу на наступне. 1) Обґрунтування актуальності обраної теми. У роботі аспірант повинен указати (у межах 1-2 речень), чому обрана тема становить інтерес, у чому полягає необхідність її дослідження та розробки. 2) Викладення основного матеріалу дослідження. Аспірант від самого початку повинен привчатися до вимог наукового стилю: чіткості у володінні спеціальною термінологією, логічності та послідовності. Як правило, слід починати з постановки проблеми, потім описати ті прийоми та способи, використання яких є доцільним для її вирішення, а після цього перейти до наслідків їх застосування (власне вирішення поставленої проблеми – досягнення мети роботи). 3) Висновки. У висновках аспірант повинен послідовно і ясно викласти вирішення поставленої наукової чи філософської проблеми, яку він сформулював на початку дослідження. Висновки повинні бути викладені у вигляді чітких тверджень, в яких відображається авторська позиція з розроблюваного питання. Також наприкінці роботи доцільно вказати перспективи подальших наукових розвідок досліджуваного напрямку в майбутньому. Тези готуються під керівництвом викладача – наукового керівника, який допомагає аспіранту. Після підготовки тези здаються науковому керівнику на перевірку та підпис. Також готується електронний варіант тез. Тези вважаються допущеними до конференції у разі їх перевірки та підпису науковим керівником та проходження редагування редакційною колегією конференції. Бали при участі у конференції як за індивідуальну роботу виставляються аспіранту за умови публікації тез та його особистої участі у конференції.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

Підручники:

1. Андрущенко В. П. Роздуми про освіту / В. П. Андрущенко - К., 2004.
2. Барановська Л.В. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посіб. / Л.В.Барановська. – Київ : НАУ, 2015. 240 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. [Підручник]. Київ : Академвидав, 2012. 352с.
4. Жигір В.І. Дидактичні основи професійної освіти : [навчальний посібник]. Бердянськ : БДПУ, 2017. 304 с.
5. Каменєва Т.М. Теоретичні основи навчання: Навчально-методичний посібник. Київ : МНУЦ, 2018. 282 с.
6. Теорія і методика професійного навчання : навч. посібник. –2-е вид., доповн. і переробл. / І.В.Зайченко. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 580 с.
7. Професійна освіта: Словник: Навч. посіб. /Уклад. С.У. Гончаренко та ін.; За ред. Н.Г. Ничкало. Київ : Вища шк., 2000. 380 с.
8. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / В. О. Радкевич, Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, О. П. Радкевич, Н. В. Базелюк, Н. М. Корчинська, С. О. Леу, В. В.Артемчук ; за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ІПТО НАПН України, 2018. 223 с.
9. Теорія і методика професійної освіти [Текст]: навч. посіб. / [З. Н. Курлянд та ін.]; за ред. д-ра пед. наук, проф. З. Н. Курлянд. Київ : Знання, 2012. 390 с.
10. Філософія освіти: навчальний посібник / [за заг. Редакцією В.Андрущенка]. Київ : Вид-во НПУ імені Н.П.Драгоманова, 2009. 328 с.

Нормативно-правові документи:

1. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система. Довідник користувача / пер. з англ., за ред. Ю. М. Рашкевича та Ж. В. Таланової. – 2-ге вид. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.
2. Закон України «Про освіту»: Закон від 01.07.2014 № 1556-VII. <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
3. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII. Документ 1556-VII, чинний, поточна редакція – Редакція від 25.09.2020, підстава - 849-IX <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
5. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 11.10.2017 р. № 848-VIII. https://ips.ligazakon.net/document/t150848?an=1&ed=2018_01_18
6. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020. Проект – [Ел.ресурс]. – Режим доступу: <[http:// www.csi.org.ua/www/wp.../nsrdu 2020_1.pdf](http://www.csi.org.ua/www/wp.../nsrdu_2020_1.pdf)> – Загол. з екрану. – Мова укр.
7. Концепція гуманітарного розвитку України на період до 2020. Проект //Стратегічні пріоритети №3 (12), 2009. – [Ел.ресурс]. – Режим доступу: <http://dniprorada.gov.ua/files/gumanitar-2020.pdf>
8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти (Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України, протокол від 29.03.2016 р., № 3). [mon.gov.ua > vyshcha > 2020-metod-rekomendacziyi](http://mon.gov.ua/vyshcha/2020-metod-rekomendacziyi)
9. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Постанова КМУ від 23.03.2016 р., № 261). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF>
10. Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / В. М. Захарченко, В. І. Луговий, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова ; за ред. В. Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с.
11. Стратегія розвитку державної молодіжної політики на період до 2020 року. (Затверджено указом Президента України від 27 вересня 2013 року). Режим доступу: [http:// zakon.rada.gov.ua/go/532/2013](http://zakon.rada.gov.ua/go/532/2013).

Допоміжна література

Навчальні посібники та монографії:

1. Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо стратегій вищої освіти в умовах інтернаціоналізації для стійкого розвитку суспільства: аналітичні матеріали у двох частинах / В. Зінченко, Л.Горбунова, С. Курбатов, І. Сікорська, І. Степаненко, О. Шипко / За ред. В. Зінченка. Київ : Прінтеко , 2020. 270 с. ([електронне видання](#))
2. *Ваховский Л. И.* Западноевропейская философия воспитания эпохи просвещения. Луганск : Альма-Матер, 2000. 290 с.
3. *Керекеша-Попова О.В.* Менеджмент у професійній освіті : навчально-методичний посібник. Бердянськ : БДПУ, 2018. 240 с.
4. *Клепко С. Ф.* Філософія освіти в європейському контексті. Полтава : ПОППО, 2006. 328 с.
5. *Клепко С. Ф.* Конспекти з філософії освіти. Полтава: ПОППО, 2007. 424 с.
6. *Методологічні засади професійної освіти: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів інженерно-педагогічних спеціальностей / О. Е. Коваленко, Н. О. Брюханова, І. С. Посохова та ін.* Харків : Контраст, 2008. 120 с.
7. *Ничкало Н.Г.* Розвиток професійної освіти в умовах глобалізаційних та інтеграційних процесів : монографія. Київ : Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. 125с.
8. *Професійна освіта в зарубіжних країнах. Порівняльний аналіз. Монографія / За ред. Н. Г. Ничкало, В. О. Кудіна.* Черкаси : Вибір, 2002. 322 с.
9. Теоретичні основи і технологія професійного розвитку науково-педагогічних працівників університетів в умовах інтеграції вищої освіти і науки: монографія / О.Г. Ярошенко, О.В. Жабенко, Ю.А. Скиба, Н.О.Дівінська, І.Ю. Регейло, Г.П.Чорнойван; за ред. О.Г. Ярошенко. Київ : Прінтеко, 2020. 439 с. ([електронне видання](#))
10. *Філософія освіти: навчальний посібник / [за заг. Редакцією В.Андрущенка].* Київ : Вид-во НПУ імені Н.П.Драгоманова, 2009. 328 с.
11. *Щербак О.І.* Професійно-педагогічна освіта : теорія і практика : монографія; за ред. Н. Г. Ничкало. Київ : Наук. світ, 2010. 124 с.

Періодичні видання:

1. *Алієв Х. М.* Дистанційні освітні технології: сутність, ознаки, особливості. *Педагогічний альманах: зб. наук. праць /* Комунал. вищий навч. заклад “Херсон. акад. неперервної освіти”. – Херсон, 2017. Вип. 35. С. 36-40.
2. *Бичко А.* Національні аспекти філософської освіти в Україні. *Філософія освіти: Науковий часопис.* 2005. № 1. С.210-229.
3. *Горський В. С.* Історія української філософії: Навчальний посібник. Київ : Наукова думка, 2001. 375с.
4. *Дупак Н. В.* Зарубіжний досвід вдосконалення концепцій розробки стандартів професійної освіти. *Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету.* Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти.: зб. наук. пр. Рівне, 2017. Вип. 16. С. 254-258.
5. *Михальченко М.* Філософія освіти і соціокультурна теорія. *Філософія освіти: Науковий часопис.* 2005. №1. С. 38-50.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. www.osvita.org.ua/referat/psychology/3933/
2. www.ebk.net.ua/Book/psychology/vinoslavska_psihologiya/part1/1303.htm
3. pidruchniki.ws/19240701/psihologiya/matematichni_metodi_psihologiyi_produktyvnist_zastosuvannya
4. window.edu.ru/library/pdf2txt/026/41026/18331
5. <http://psystat.at.ua/http://psystat.at.ua/>
6. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/2012_16/13-23.pdf
7. http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspl/2012_15/780-792.pdf
8. <http://plato.stanford.edu/entries/education-philosophy/>
9. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/179491/philosophy-of-education>